

ژئوپلیٹک خاورمیانہ

و

امنیت رژیم اسرائیل

نویسندگان:

مختار رحیمی

میثم قهرمانی

ابوالفضل کریمی

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
شابک

وضعیت فهرست نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع

شماره ۱۹ رده
شماره ۱۹ رده
رده بندی کنگره
رده بندی دی.ی
شماره کتابشناختی ملی

رحیمی، مختار، ۱۳۷۱ -
ژئوپلیتیک خاورمیانه و امنیت رژیم اسرائیل/نویسندگان مختار رحیمی، مهرداد قهرمانی، ابوالفضل کریمی.
تهران: شاپرک سرخ، ۱۳۹۶.
۱۸۶ص.

۹۷۸-۶۰۰-۶۶۳-۰۶۷-۳:

فیبا

:کتابنامه.

:امنیت ملی -- اسرائیل

National security -- Israel:

:سیاست جغرافیایی -- خاورمیانه

Geopolitics -- Middle East:

:اسرائیل -- سیاست و حکومت

Israel -- Politics and government:

:اسرائیل -- روابط خارجی -- خاورمیانه

Israel -- Foreign relations -- Middle East:

:خاورمیانه -- روابط خارجی -- اسرائیل

Middle East-- Foreign relations-- Israel:

:قهرمانی، میثم، ۱۳۷۰ -

:کریمی، ابوالفضل، ۱۳۶۴ -

DS۷۶/۱۱۹/۳۹ ۱۳۹۶:

۹۴۰۵۳/۹۵۶:

۲۸۲۳۳۳۱:

عنوان: ژئوپلیتیک خاورمیانه و امنیت رژیم اسرائیل

نویسندگان: مختار رحیمی - میثم قهرمانی - ابوالفضل کریمی

نوبت چاپ: اول زمستان ۱۳۹۶

ناشر: شاپرک سرخ

چاپ و صحافی: شاپرک

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۱۹۵۰۰ تومان

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۳-۰۶۷-۲

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴

واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparac.com

فهرست منابع

صفحه

عنوان

۹.....	مقدمه.....
۱۷.....	فصل یک مباحث نظری.....
۱۸.....	مقدمه.....
۱۸.....	مکتب کپنهاگ.....
۲۰.....	امنیتی کردن و غیر امنیتی کردن.....
۲۲.....	امنیت شایستی در مکتب کپنهاگ.....
۲۳.....	بیناذهنی بودن امنیت.....
۲۴.....	مکتب کپنهاگ و مجموعه امنیتی مناطق.....
۲۵.....	مرجع امنیت در مکتب کپنهاگ.....
۲۵.....	سطوح تحلیل امنیت در مکتب کپنهاگ.....
۲۶.....	مکتب کپنهاگ و عصر پسا جنگ سرد.....
۲۷.....	منازعه و مکتب کپنهاگ.....
۲۷.....	تجانس و اختلاف در مکتب کپنهاگ.....
۲۸.....	تهدید وجودی.....
۲۹.....	نتیجه گیری.....
۳۱.....	منابع.....
۳۳.....	فصل دوم امنیت اسرائیل در مجموعه امنیتی خاورمیانه.....
۳۴.....	مقدمه.....
۳۴.....	محیط استراتژیک اسرائیل.....
۳۵.....	محیط استراتژیک بعد از ۱۹۴۸.....
۳۷.....	محیط استراتژیک بعد از ۱۹۷۳.....
۳۸.....	محیط استراتژیک پسا جنگ سرد.....
۴۰.....	فرهنگ راهبردی.....
۴۱.....	بعد ذهنی فرهنگ در اسرائیل.....

۴۲	بعد عینی فرهنگ راهبردی:
۴۳	نقاط قوت اسرائیل
۴۳	اتحاد با بازیگران قدرتمند
۴۶	توان نظامی - اطلاعاتی :
۴۷	لابیگری
۴۸	نقاط ضعف اسرائیل
۴۸	شکاف
۵۱	آب
۵۲	جمعیت
۵۳	فقدان ملی استراتژیک
۵۳	تهدیدات امنیتی
۵۸	دکترین امنیتی - نظام اسرائیل
۶۵	نتیجه گیری
۶۷	منابع
۷۱	فصل سوم اسرائیل و کمربند تهدید شرق مدیترانه
۷۲	مقدمه
۷۲	جایگاه شرق مدیترانه در امنیت ملی اسرائیل
۷۳	امنیت موسع اسرائیل و کمربند تهدید شرق مدیترانه
۷۵	فلسطین و اسرائیل
۷۷	لبنان و اسرائیل
۷۸	اردن و اسرائیل
۸۰	سوریه و اسرائیل
۸۳	بحران سوریه و امنیت اسرائیل
۸۸	فرورفتن سوریه در بحران
۹۱	پیامدهای بحران سوریه
۹۵	نتیجه گیری
۹۸	منابع

فصل چهارم اسرائیل و کمر بند تهدید شمال آفریقا	۱۰۳
مقدمه	۱۰۴
جایگاه شمال آفریقا در امنیت ملی اسرائیل	۱۰۴
امنیت موسع اسرائیل و کمر بند تهدید شمال آفریقا	۱۰۵
اسرائیل و مصر	۱۰۶
لیبی و رژیم اسرائیل	۱۱۱
بهار عربی در شمال آفریقا و امنیت اسرائیل	۱۱۳
انقلاب مصر	۱۱۴
مؤلفه‌های مداخله‌گر در انقلاب مصر	۱۱۴
جامعه‌شناسی سیاسی تحولات در مصر	۱۱۷
انقلاب لیبی	۱۱۸
مؤلفه‌های مداخله‌گر در انقلاب لیبی	۱۱۸
جامعه‌شناسی سیاسی تحولات لیبی	۱۲۰
بهار عربی و امنیت ملی اسرائیل	۱۲۱
انقلاب مصر و امنیت اسرائیل	۱۲۲
انقلاب لیبی و امنیت اسرائیل	۱۲۴
نتیجه‌گیری	۱۲۸
منابع	۱۳۰
فصل پنجم اسرائیل و کمر بند تهدید خلیج فارس	۱۳۳
مقدمه	۱۳۴
جایگاه کمر بند خلیج فارس در امنیت ملی اسرائیل	۱۳۵
ایران و اسرائیل	۱۳۵
-اسرائیل و سلسله پهلوی	۱۳۶
-اسرائیل و جمهوری اسلامی ایران	۱۳۹
۳عراق و امنیت اسرائیل	۱۴۲
عربستان و امنیت اسرائیل	۱۴۴
حمله به عراق و سقوط صدام حسین	۱۴۶

۱۴۸	پیامدهای جنگ عراق
۱۴۹	طرح خاورمیانه بزرگ آمریکا
۱۵۰	سقوط صدام و امنیت اسرائیل
۱۵۶	نتیجه گیری
۱۵۸	منابع
۱۶۱	سخن پایانی
۱۷۱	جمهوری اسلامی ایران و اسرائیل
۱۷۳	فهرست منابع

www.ketab.ir

مقدمه

امروزه در عرصه سیاست بین‌الملل، بازیگران متعددی چه از منظر تعداد و چه از منظر ماهیت وجود دارند. کشورها، رژیم‌ها، سازمان‌ها، جنبش‌ها و گروه‌ها بازیگران اصلی فعال در محیط سیاسی کره زمین هستند. چنین بازیگرانی از حیث درونی به مثابه یک سیستم عمل می‌کنند. بدین معنا که متشکل از چندین قسمت و بخش هستند و این قسمت‌ها در ارتباط متقابل با یکدیگر در راستای نیل به یک هدف مشخص به کنش و واکنش می‌پردازند. چنین سیستم‌هایی به منظور اتخاذ استراتژی، تاکتیک و سیاست‌های متعددی که در راستای تامین نیازها و اکتساب منافع خود تدوین می‌گردد، با دنیای بیرونی توجه جدی به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های موجود در داخل و خارج خود داشته باشد.

سیاستمداران، دانشمندان، سیاست و روابط بین‌الملل و استراتژیست‌ها، دوره پساجنگ سرد را به عنوان یک نقطه عطف در نظام بین‌الملل و با رویکردی خاص در منطقه خاورمیانه، تلقی می‌کنند. از این رو، نظم نوینی برمعادلات و مناسبات جهانی حاکم گردید و لذا خاورمیانه نیز از این فضای جدیدی متأثر شد. بعد از دهه ۱۹۹۰ میلادی و برداشته شدن فشار شورای از جغرافیای سیاسی خاورمیانه، نبردهای ژئوپلیتیکی و ایدئولوژیکی جدیدی بر منطقه حکمفرما شد. آزادی عمل بیشتر کشورها و بازیگران داخلی منطقه و کاهش نقش دامنار بین‌المللی و جهانی در معادلات خاورمیانه از برآیندهای مهم پایان جنگ سرد در این منطقه است. بعد از این برهه، ایران، ترکیه، مصر، عربستان و عراق (تا یک مقطع زمانی محدود) قدرت‌های مرکز خاورمیانه را تشکیل می‌دهند. مهم‌ترین قدرت‌های فرامنطقه‌ای فعال در خاورمیانه نیز ایالات متحده، روسیه، اتحادیه اروپا و تا حدودی چین هستند.

اسرائیل نیز به مثابه یک رژیم تازه وارد در دو محیط کلان یعنی خاورمیانه و نظام بین‌الملل به کنش و واکنش با سایر بازیگران مبادرت می‌ورزد. این بازیگر به مانند سایر کشورها، دارای چهار مبحث راهبردی^۱ از منظر امنیت ملی می باشد:

- نقاط ضعف^۲ رژیم اسرائیل در محیط داخلی خود؛
- نقاط قوت^۳ رژیم اسرائیل در محیط داخلی خود؛
- نقاط فرصت^۴ رژیم اسرائیل در محیط خارجی خود؛
- نقاط تهدید^۵ رژیم اسرائیل در محیط خارجی خود؛

رایج‌ترین اساس، این رژیم با تجزیه و تحلیل و در نظر گرفتن چهار مقوله راهبردی فوق به اتخاذ ساس و تدوین استراتژی و تاکتیک در فضای داخلی خود از یک سو و در فضای خاورمیانه و نظام بین‌الملل از سوی دیگر اقدام می‌کند. تهدیدهای رژیم اسرائیل به دو دسته تهدیدات جهانی و تهدیدات منطقه‌ای تقسیم می‌گردد. مهم‌ترین تهدیدات این رژیم، تهدیدات پیرامون موجود در منطقه خاورمیانه می‌باشد و لذا از جانب تهدیدات فرامنطقه‌ای خطر چندانی^۶ روجه این رژیم نیست.

در سال ۱۹۴۸ و با تولد رژیم نوظهور اسرائیل، منطقه خاورمیانه دچار یک تنش پایدار شد و تاکنون نیز به ثبات دائمی نرسیده است. نارضایتی حکام عرب و ملل مسلمان چه از زاویه جوامع سنی و چه شیعی، اسرائیل را از همان ابتدای شکل‌گیری، دچار تنگنای ژئوپلیتیکی و نوعی ترس امنیتی فراگیر کرد. موج اول تهدیدات برای این بازیگر تازه وارد، ریز نقش و به ظاهر ناتوان، از ناحیه کشورهای همسایه عربی خود بود که به جنگ ۱۹۴۸ منتهی گشت. در موج دوم یعنی سال ۱۹۵۶، این تهدیدات بالقوه

^۱ . S.W.O.T

^۲ . Weakness Points

^۳ . Strength Points

^۴ . Opportunity Points

^۵ . Threat points

یک بار دیگر بالفعل شدند. در جنگ شش روزه ۱۹۶۷ به عنوان موج سوم تهدیدات، اسرائیل با یک عملیات نظام‌مند و به پشتوانه بازیگران غربی توانست ضریب امنیت خود را بالا ببرد. در موج بعدی، کشورهای عرب مجاور اسرائیل پس از خدشه دار شدن غرور ملی خود در سال ۱۹۷۳، در یک اقدام مخفیانه تلاشی را در راستای جبران شکست‌های قبلی آغاز کردند. با وقوع انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ حلقه تهدیدات اسرائیل تنگ‌تر شد و لذا با یک رقیب غیرمنتظره قدرتمند روبه‌رو شد. این رقیب تازه وارد، امروزه مهم‌ترین سردمدار محور مقاومت علیه اسرائیل است. در نتیجه ضریب امنیتی سیستم اسرائیل، کاهش یافت. شکل‌گیری حزب الله، حماس و جهاد اسلامی بیش از پیش شرایط را برای اسرائیل بحرانی کرد و چنان که مشاهده می‌گردد، چنین گروه‌هایی تهدیدات مهمی برای امنیت اسرائیل بوده‌اند. اسرائیل حساس‌ترین وضعیت موجود در خاورمیانه از حیث امنیت در ابعاد متعدد آن است. لذا عمده هدف امنیتی اسرائیل در قبال کشوره‌ای با ابعاد امنیتی، اکتساب امنیت فیزیکی سرزمین و جمعیت یهودیان بوده است.

از عوامل تاثیرگذار بر سیاست امنیتی اسرائیل می‌توان به تجارب تاریخی، محیط خصمانه جغرافیایی، آموزه‌های دین یهود، تهدیدات داخلی و خارجی در قالب حملات نظامی کشورهای عربی و مسلمان و گروه‌های مقاومت و تأسیس دولت مستقل فلسطینی و گفتمان برخاسته از انقلاب اسلامی اشاره کرد که بر تریب اسرائیل از تهدیداتش و دکترین‌های امنیتی‌اش تاثیر گذار بوده است. احساس خطر و ترس دائمی همواره سیاست‌های اسرائیل را شکل داده است و لذا منشأ اصلی سیاست‌های میلیتاریستی‌اش بوده است. مطالعه تهدیدات در امنیت ملی اسرائیل، یکی از مهم‌ترین و بنیادی‌ترین موضوعات مطالعات استراتژیک در امنیت ملی این رژیم است.

بعد از جنگ سرد، خاورمیانه دچار تغییر و تحولات نوینی چه از حیث سیاسی و اقتصادی و چه از حیث ژئوپلیتیکی شد. رخدادهایی نظیر ورود فیزیکی ایالات متحده

در جنگ های دوگانه علیه عراق، ورود نظامی به افغانستان و حضور فعال در خلیج فارس به همراه ظهور گروهک های تروریستی و اسلام گرا از یک سو و موج جدید دموکراسی خواهی موسوم به بهار عربی و تحولات متعاقب آن از سوی دیگر، تاثیرات عمیقی را بر امنیت ملی اسرائیل و تهدیدات این رژیم داشته است.

جغرافیای سیاسی خاورمیانه حاصل اتصال سه ناحیه خرد است که از اتصال این سه ناحیه خرد، ژئوپلیتیک کلان منطقه ترسیم میگردد:

- ناحیه جغرافیایی شمال آفریقا؛
- ناحیه جغرافیایی شرق مدیترانه؛
- ناحیه جغرافیایی خلیج فارس؛

لذا عمده تهدیدات امنیت ملی اسرائیل در منطقه خاورمیانه از همین سه ناحیه، متوجه این رژیم است. در طی ۶۰ سال گذشته، اسرائیل در وهله اول سعی کرده است تا تهدیدات موجود در این سه منطقه را شناسایی کند و در وهله دوم به مدیریت، تضعیف و یا نابودی این تهدیدات ببادرت ورزد. مهم ترین ابزارهای مقابله با این تهدیدات نیز اهرم های اقتصادی، نظامی، دیپلماتیک و رسانه ای - تبلیغاتی بوده است.

براین اساس، در کتاب حاضر تلاش می شود، با بررسی مهم ترین حوادث و رویدادهای اتفاق افتاده در این منطقه، بعد از ۱۹۹۰ تا مقطع ۲۰۱۵، تاثیرات این وقایع بر تهدیدات امنیت ملی اسرائیل مورد کنکاش قرار گیرد.

در راستای پاسخگویی به سوالات اصلی و فرعی این کتاب و همچنین نیل به اهداف کتاب حاضر، مولفین براین باور هستند که مقوله امنیت ملی و تهدیدات اسرائیل در خاورمیانه را بایستی از دو زاویه کلان به آن نگریست:

الف) بعد تاریخی: امنیت ملی و تهدیدات رژیم اسرائیل در خاورمیانه به دو مقطع زمانی جنگ سرد و پساجنگ سرد تقسیم می‌شود. لذا برای تحلیل و بررسی وضعیت تهدید و امنیت ملی این رژیم در منطقه باید این دو برهه تاریخی را از یکدیگر متمایز کرد.

ب) بعد ژئوپلیتیکی: امنیت ملی رژیم نوظهور اسرائیل بعد از شکل‌گیری تا برهه کنونی از سه ناحیه دچار تهدید بوده است:

- کمر بند تهدید شمال آفریقا: در این ناحیه ژئوپلیتیکی، در طی ۶۰ سال گذشته تهدیداتی متوجه رژیم اسرائیل بوده است که با بررسی حوادث و رویدادهای این برهه تاریخی چنین نتیجه‌گیری می‌شود که این تهدیدات به سمت تضعیف و نابودی حرکت کرده‌اند مضافاً اینکه؛ وقایع بعد از جنگ سرد نیز تسریع کننده این روند بوده است.
- کمر بند تهدید شامات: در این ناحیه ژئوپلیتیکی، در طی ۶۰ سال گذشته تهدیداتی متوجه امنیت ملی رژیم اسرائیل بوده است که با بررسی حوادث و رویدادهای این برهه تاریخی چنین نتیجه‌گیری می‌شود که این تهدیدات به سمت نابودی و یا تضعیف حرکت کرده‌اند. مضافاً اینکه؛ وقایع و رویدادهای بعد از جنگ سرد در خاورمیانه تسریع کننده این روند بوده است.
- کمر بند تهدید خلیج فارس: در این ناحیه ژئوپلیتیکی، تهدیداتی متوجه امنیت ملی رژیم اسرائیل در طی ۶۰ سال گذشته بوده است که با رصد و بررسی حوادث و وقایع این مقطع تاریخی در خاورمیانه چنین نتیجه‌گیری می‌شود که این تهدیدات به سمت تضعیف و نابودی حرکت کرده‌اند. مضافاً اینکه؛ رویدادهای بعد از جنگ سرد در خاورمیانه نقشی تسریع کننده را در این فرایند داشته است.

با تلفیق نگاه تاریخی (حین جنگ سرد و عصرپساجنگ سرد) و ژئوپلیتیکی (کمربندهای سه گانه شمال آفریقا، شامات و خلیج) به تهدیدات امنیت ملی اسرائیل، درنهایت نتیجه گیری بدین صورت پی ریزی می گردد که تهدیدات این رژیم در منطقه خاورمیانه حالت ریزشی و فرسایشی داشته است که متعاقب آن نیز امنیت ملی این سیستم درحالت بهبود فزاینده حرکت کرده است.

با عنایت به این مفروض که اسرائیل در تنگنای ژئوپلیتیکی قرار گرفته و همچنین امنیتی ترین رژیم موجود در مجموعه امنیتی منطقه خاورمیانه می باشد، لذا استراتژی ها و مقامات این رژیم، هدف اولیه و اصلی خود را بقای فیزیکی در محیط تهدیدزای این منطقه تعریف کرده اند. منطقه خاورمیانه دارای سه ناحیه ژئوپلیتیکی مجزا می باشد که شامل کشورهای شمال آفریقا، شرق مدیترانه و کشورهای حاشیه خلیج فارس می شود. رژیم اسرائیل نیز از سه ناحیه فوق در طی ۶۰ سال گذشته دچار تهدیدات جدی شده است. لذا اهم تهدیدات امنیتی این رژیم نیز از بازیگران موجود در همین سه ناحیه ریشه می گیرد. این تهدیدات، امنیت رژیم اسرائیل، در ابعاد گوناگون اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی را مورد هدف قرار داده است (امنیت موسع اسرائیل). در واکنش به چنین محیط ناآرامی، این رژیم در شش دهه گذشته سعی بر شناخت این تهدیدات و سپس کنترل و مدیریت و تضعیف این تهدیدات کرده است. فرایند مدیریت این تهدیدات توسط اسرائیل، به دو دوره مجزا تقسیم می شود. نخست، دوره جنگ سرد و تلاش های اسرائیل برای اداره و تضعیف تهدیدات شامل می شود و دوم، دوره پساجنگ سرد در خاورمیانه و کوشش های این رژیم برای مدیریت و تضعیف تهدیدات را در برمی گیرد.

درمجموعه امنیتی خاورمیانه، پایان جنگ سرد به سان یک نقطه عطف در نظر گرفته می شود. بدین معناکه سرآغاز تحولات، وقایع و رویدادهای جدیدی بود که نتایج ژئوپلیتیکی و سیاسی جدیدی را به طور عام برای بازیگران منطقه و به طور خاص

برای اسرائیل در پی داشت. ماجراجویی‌های ایالات متحده، سقوط دیکتاتورهای محافظه-کار، ورود بازیگران غیردولتی، تشدید فعالیت‌های تروریستی، حرکت‌های مردمی و غیره در رأس مسائل کلان این برهه زمانی قرار داشته است. به طبع، نتایج این رخدادها بر امنیت ملی و تهدیدات رژیم اسرائیل نیز تأثیرات شگرفی داشته است. کتاب حاضر در پی آن است که ضمن بررسی حوادث رخ داده بین ۱۹۹۰ تا برهه ۲۰۱۵ در خاورمیانه، تأثیرات آن را بر تهدیدات و امنیت اسرائیل بررسی کند. از سوی دیگر جایگاه نظام جمهوری اسلامی ایران در خاورمیانه و خلیج فارس، که امنیت رژیم اسرائیل را، مثابه یک گزاره ضد امنیت برای خود تعریف می‌کند و در پی تضعیف این تهدید موسع است، گویان اهمیت این موضوع و ضرورت تحقیق را آشکارا نشان می‌دهد.

براین اساس کتاب حاضر در پی پاسخگویی به این سوال است که حوادث و رویدادهایی که بعد از ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ در خاورمیانه رخ داده‌اند، چه تأثیری بر تهدیدات امنیتی ملی اسرائیل در منطقه داشته است؟ اصلی‌ترین سوالات فرعی که ساختار کتاب حاضر در پی پاسخگویی به آن است، عبارتند از:

- چه تهدیداتی در خاورمیانه در حین جنگ سرد متوجه اسرائیل بوده است؟
- چه تهدیداتی در خاورمیانه در عصر پساجنگ سرد متوجه اسرائیل بوده است؟
- در حال حاضر مهم‌ترین تهدید امنیت ملی اسرائیل در خاورمیانه کدام است؟

تهدیدات امنیت ملی اسرائیل در طی شش دهه گذشته به سمت تضعیف و فرسایش حرکت کرده‌اند که اصلی‌ترین حوادث و رخدادها، ژئوپلیتیکی بعد از دهه

۱۹۹۰ تا ۲۰۱۵ در مجموعه امنیتی خاورمیانه نیز، منجر به تضعیف و نابودی تهدیدات امنیت ملی رژیم اسرائیل در منطقه شده است.

به منظور پاسخگویی به سوالات اصلی و فرعی مطرح شده در این کتاب، ساختار کتاب حاضر به پنج فصل کلی تقسیم می‌گردد:

فصل اول: شامل کلیات و مبانی نظری است (چارچوب اصلی و نظری این کتاب در براساس مکتب امنیتی کپنهاگ پی ریزی شده است).

فصل دوم: با عنوان امنیت ملی اسرائیل در مجموعه امنیتی خاورمیانه که عوامل سازنده و تشکیلاتی امنیت ملی اسرائیل را مورد واکاوی قرار می‌دهد.

فصل سوم: با عنوان اسرائیل و کمربند تهدید شرق مدیترانه که در آن تهدیدات امنیتی اسرائیل در منطقه شرقی مدیترانه و جزئیات حول آنها را مورد بررسی قرار می‌دهد.

فصل چهارم: با عنوان اسرائیل و کمربند تهدید شمال آفریقا است که حول محور تهدیدات اسرائیل در منطقه شمال آفریقا است.

فصل پنجم: با عنوان اسرائیل و کمربند تهدید خلیج فارس است که به بررسی تهدیدات اسرائیل در خلیج فارس اختصاص دارد.

در نهایت در بخش پایانی به بیان نتیجه‌گیری و جمع‌بندی کلی از فصول دو، سه، چهار و پنج (سه کمربند تهدید امنیت ملی اسرائیل) می‌پردازد.